

	פרק נ
כך אומר ד',	(א) כֹּה אָמַר יְדֹדְךָ
אמנם נתתי ספר כריתות, היינו גט, לאמכם, הכוונה לכנסת ישראל אבל היכן הוא הספר, שנוכל לראות שם מה סיבת כתיבת הספר, כוונתו שבגלל החטאים שילח אותם ד' לגלות, וא"כ תחזרו בתשובה, ותחזרו חזרה,	אִי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אֲמַכֶּם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ
מי הוא שהלווה לי משהו, שלכן מכרתי את ישראל לו, כדי לפרוע את החוב,	אוּ מִי מְנוֹשֵׁי אֲשֶׁר מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ
הרי בגלל העונות שלכם מכרתי אתכם לגוים,	הֵן בְּעוֹנֵי תִיכֶם נִמְכַרְתֶּם
ובגלל הפשעים שלכם שלחתי את כנסת ישראל לגלות, א"כ תחזרו בתשובה ותוכלו לחזור אלי.	וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אֲמַכֶּם:
מדוע גם כשאני בא אליכם להתקרב אליכם, אין אף איש שפונה להתקרב אלי,	(ב) מֵדוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ
וכשאני קורא שתבואו אלי, אין אף אחד שעונה לי,	קָרָאתִי וְאִין עוֹנֶה
האם אין בכח ידי לפדות אתכם, א"כ מדוע אינכם פונים אלי,	הֲקִצּוֹר קִצְרָה יְדֵי מַפְדּוֹת
כופל הדבר: האם אין בי כח להציל אתכם,	וְאִם אִין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל
הרי כשאני גוער בים, הוא מתייבש,	הֵן בְּגַעַרְתִּי אַחֲרֵיב יָם
ואני עושה את הנהרות שיהיו יבשים כמדבר יבש, כך אחריב ואייבש את הגוים, שהם כמו מים רבים,	אֲשִׁים נְהָרוֹת מְדַבֵּר
ואז מתי הדגים בגלל שאין להם מים,	תִּבְאֵשׁ דְּגַתָּם מֵאִין מַיִם
והם מתים בצמא, כך אנשי הגוים יאבדו.	וְתָמֹת בְּצָמָא:
אני אלביש אהשמים בחושך, זהו משל: הנמשל שד' ישפיל את שרי הגוים שבשמים,	(ג) אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת
כופל הדברים במילים שונות: ואלביש אותם בבגד שהוא שק, שק הוא שחור.	וְשַׁק אֲשִׁים כְּסוֹתָם:
אומר ישעיה, ד' כששלח	(ד) אֲדַן יְדֹדְךָ וְדַן נְתָן

אותי להתנבא, נתן לי לשון צחה, כדי שיובנו דברי, לדעת איך ללמד, לומר דבר בעתו ובזמנו, לאלו שהם צמאים ועייפים לשמוע דבר ד', כאדם שצמא למים,	לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים
	לְדַעַת
	לְעוֹת
	אֶת יַעַף דְּבַר
בכל בוקר היה ד' מעורר אותי ללכת לומר נבואה,	יַעִיר בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר
היה מעורר את האזנים שלי שאשמע את דברי הנבואה, כמו רב שמעורר את אזני תלמידיו, שישמעו את דבריו.	יַעִיר לִי אֶזְן לְשִׁמְעַ כְּלַמּוֹדִים:
ד' פתח את אזני שאשמע מה שאמר, את מי אשלח להתנבא,	(ה) אֵד נִי יָד וְד פֶּתַח לִי אֶזְן
ואני לא סרבתי מללכת להתנבא,	וְאֵן כִּי לֹא מְרִיתִי
כופל הדברים במילים שונות: לא חזרתי אחורה כאדם שמסרב לבצע את המוטל עליו.	אֶחֱזַר לֹא נִסּוּגְתִי:
את גופי מסרתי לאלו שמכים. הכוונה שהייתי מוכן ללכת להתנבא, אפילו אם ירצו להכות אותי,	(ו) גּוּפִי נָתַתִּי לְמַכִּים
ואת הלחיים שלי מסרתי לאלו שתולשים את שער הלחיים והזקן שלי,	וּלְחֵיִי לְמִרְטִים
לא הסתרתי את פני מלומר נבואה, שמא יביישו אותי, ויירקו עלי.	פְּנֵי לֹא הִסְתַּרְתִּי מְכַלְמוֹת וְרִק:
וד' עזר לי,	(ז) וְאֵד נִי יָד וְד יַעֲזֹר לִי
לכן לא יכלו לבייש אותי, ומכיוון שד' עוזר לי, עשיתי את הפנים שלי כמו סלע חזק, שאוכל לדבר דברים קשים,	עַל כֵּן לֹא נִכְלַמְתִּי עַל כֵּן שִׁמְתִי פְּנֵי כַחֲלָמִישׁ
וידעתי שלא אגיע למצב של בושה.	וְאָדַע כִּי לֹא אָבוֹשׁ:
ד' שמצדיק אותי בדין קרוב אלי,	(ח) קְרוֹב מְצַדִּיקִי
לכן מי שרוצה לריב אתי, נעמוד יחד אני ומי שרב	מִי יִרְיַב אֶתִּי נִעְמְדָה יַחַד

אתי ,	
כופל הדברים: מי שרוצה לבוא אתי למשפט, שיגש ויתקרב אלי.	מִי בֵּעַל מִשְׁפָּטֵי יְגַשׁ אֵלַי :
באמת ד' יעזור לי ,	(ט) הֵן אֲדַן יְדֹד יַעֲזֹר לִי
לכן אין מי שיוכל לחייב אותי ,	מִי הוּא יִרְשִׁיעַנִי
באמת כל אלו שעומדים כנגדי יקרבו, כמו בגד שבלה ונרקב,	הֵן כָּל־מִי כַּבֵּד יִבְלוּ
התולעת שנקראת "עש" תכלה אותם.	עֵשׂ יֵאֲכַל־מִן :
מי מכם שיש לו יראה מד',	(י) מִי בְּכֶם יֵרָא יְדֹד
ושומע לדברי הנבואה שאומר עבד ד' הוא הנביא,	שִׁמְעַתְּ בְּקוֹל עַבְדּוֹ
שנמצא בחושך של הצרות,	אֲשֶׁר הֵלֵךְ חֲשָׁכִים
ואין לו עדיין אור של ישועה,	וְאֵין נֹגֵה לּוֹ
שיבטח בשם ד' שיביא לו ישועה,	יִבְטַח בְּשֵׁם יְדֹד
ויסתמך על ד' שהוא אלוהיו.	וַיִּשְׁעֵן בְּאֵל הָיוֹ :
באמת, כמעט כולכם, מבעירים את כעס ד' שבועתר כמו אש,	(יא) הֵן כָּל־כֶּם קִדְּחִי אֵשׁ
חוגרים את ד' בחגורה עם ניצוצות אש,	מְאֲזֵרֵי זִיקוֹת
תצטרכו ללכת בשלהבת האש שאתם הבערתם,	לָכוּ בְּאוֹר אֲשָׁכֶם
ובניצוצות האש שהבערתם, הכוונה שתקבלו עונש כפי מעשיכם,	וּבְזִיקוֹת בְּעֵרְתֶם
מיד ד' היתה גזרת הפורענות עליכם, וזה לא במקרה,	מִיָּדִי הִיְתָה זֵאת לָכֶם
שתמותו בעצבות וצער.	לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכְּבוּן :
	פֶּרֶק נֹא
תשמעו אלי האנשים הטובים, יראי ד', שמחפשים לעשות צדק,	(א) שִׁמְעוּ אֵלַי רְדָפִי צִדְקָה
אלו שרוצים לדעת מה רצון ד',	מִבְּקִשֵׁי יְדֹד
תתבוננו בסלע שממנו נחצבתם,	הַבֵּיטוּ אֶל צוֹר חֲצַבְתֶּם

וְאֵל מִקֶּבֶת בּוֹר נִקְרָתֶם:	וְאֵל הַחֹר שֶׁל הַבוֹר, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִבְקַעְתֶּם וַיִּצְאֲתֶם. עַד כֹּאן מִשֵּׁל. עַכְשָׁיו מִפְרֵשׁ הַנִּמְשָׁל:
(ב) הַבֵּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם	תִּתְבוֹנְנוּ בְּאַבְרָהָם אֲבִיכֶם, שֶׁהוּא הַסֵּלַע שֶׁמִּמֶּנּוּ נִחְצַבְתֶּם,
וְאֵל שָׂרָה תִּחְוֶלְלֶכֶם	וְאֵל שָׂרָה שִׁילְדָה אֶתְכֶם, שֶׁהִיא נִקְבַּת הַבוֹר שִׁיִּצְאֲתֶם מִמֶּנָּה,
כִּי אֶחָד קָרָאתִיו	אֵע"פ שֶׁהִיא יַחֲדֵי נִגְדָה כֹּל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְנִגְדָה כֹּל הָעוֹלָם, וְלֹא הָיָה מִי שִׁיִּחְזִיק בִּידּוֹ,
וְאַבְרָהָהוּ	וְאֵע"פ כִּי גִדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי אוֹתוֹ,
וְאַרְבֵּהוּ:	וּבְרַכְתִּי אוֹתוֹ, וְהִרְבִּיתִי אֶת זְרַעוֹ, כֹּךְ אֲתֶם, אֵע"פ שֶׁאַתֶּם יַחֲדִידִים בֵּין הַגּוֹיִם, וְאֵין מִי שִׁיִּחְזִיק בִּידְכֶם, אֲנִי אֵהִי אֶתְכֶם.
(ג) כִּי נָחַם יָד יָד צִיּוֹן	ד' יִנַּחֵם אֶת צִיּוֹן, כִּי יִחְזֹר וַיִּבְנֶה אוֹתָהּ,
נָחַם כָּל חָרְבֵי תֵיָה	יִנַּחֵם אֶת כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהָיוּ חָרְבִים,
וַיִּשֶׂם מִדְּבָרָהּ כְּעֵדוֹן	וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּקוֹם הַשּׁוֹמֵם כְּמִדְּבַר, כְּמוֹ הַגֵּן שֶׁנִּטְוַע בְּעֵדוֹן,
וְעִרְבֵתָהּ כְּגַן יָד יָד	כּוֹפֵל הַדְּבַר: וְאֵת הַמִּדְּבַר יַעַשׂ כְּגַן ד',
שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמְצָא בָּהּ	בְּצִיּוֹן יִהְיֶה כָּל הַזְּמַן שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה,
תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה:	קוֹל שֶׁל הוֹדָאָה וְשֶׁל שִׁירָה עַל הַנִּיִּסִּים וְעַל הַנִּפְלְאוֹת.
(ד) הַקְּשִׁיבוּ אֵלַי עַמִּי	תִּקְשְׁבוּ אֵלַי עַמִּי יִשְׂרָאֵל,
וְלֹאֲוִמֵי אֵלַי הֶאֱזִינוּ	וְהַעֵם שֶׁלִּי תִטּוּ אֵלַי אֶת אַזְנֵיכֶם,
כִּי תוֹרָה מֵאֵתִי תִצָּא	שְׁבִימִי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, תִּצָּא הַתּוֹרָה מִד' לְכָל הָעַמִּים, כִּי יִלְמַד אוֹתָם לִלְכַת בְּדַרְכֵי ד',
וּמִשְׁפָּטֵי לְאוֹר עַמִּים	וְהַמִּשְׁפָּט שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, יֵאִיר אֶת עֵינֵי הָעַמִּים, כִּי יָבֹאוּ אֵלָיו שִׁישְׁפוּט מִשְׁפָּטִים,
אַרְגִּיעַ:	וּבַזֶּה תִּהְיֶה מִנוּחָה וְשִׁקֵּט לְכָל הָעַמִּים, כִּי כִּבְרָא לֹא יִלְחַמוּ זֶה בַּזֶּה.
(ה) קְרוּב צִדְקִי	הַצְּדִק שִׁיבֹא לָהֶם בְּזִמְן הַגְּאוּלָּה, קְרוּבָה לְבֹא,
יִצָּא יִשְׁעֵי	אֲצֵל ד' זֶה כֹּאִילוֹ כִּבְרָא

הגיעה הישועה,	
ובכח הזרועות שלי אשפוט את העמים במשפט שמגיע להם, (לפי הרד"ק הכוונה למלחמת גוג ומגוג),	וְזָרְעֵי עַמִּים יִשְׁפֹּטוּ
מאותו זמן כל יושבי איי הים יקוו אל ד', ויבטחו בו,	אֲלֵי אֵיִם יִקְווּ
כופל הדבר: ואל הכח של ד' יקוו.	וְאֵל זָרְעֵי יִיַחֲלוּן:
תרימו את העינים שלכם אל שרי הגוים שנמצאים בשמים, ותראו כמה כח יש להם, וכמה שליטה יש להם,	(ו) שָׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם
ותסתכלו על שליטי הגוים בארץ שלמטה, כמה טובה יש להם ע"י השפעת השרים שלהם שבשמים, ואע"פ שיש להם כל הטובה,	וְהִבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתַּחַת
השרים שבשמים יושחתו, ויכלו כמו ענן שכלה מהר,	כִּי שָׁמַיִם כְּעָשָׁן נִמְלָחוּ
ושליטי הארץ ירקבו כמו בגד שבלה ונרקב,	וְהָאָרֶץ כְּבֶגֶד תִּבְלָה
ושאר העם היושב בארץ ג"כ ימותו,	וַיִּשְׁבִּיָהָ כְּמוֹ כֶּן יָמוּתוּן
אבל הישועה שאביא לישראל תתקיים לעולם,	וַיִּשְׁוַעַתִּי לְעוֹלָם תְּהִיָה
הצדקה שאעשה לישראל, לא תשבר, אלא תתקיים לעולם.	וְצִדְקָתִי לֹא תִחַת:
תשמעו אל ד' אלו שנותנים ללבם לדעת את האמת של התורה,	(ז) שִׁמְעוּ אֵלַי יְדָעִי צִדְקָה
אלו מהעם שהתורה חקוקה בלב שלהם, ולא רק בפה,	עִם תּוֹרָתִי בְּלִבָּם
אל תפחדו ממה שהגוים מבזים אתכם, שהגאולה מתאחרת לבוא,	אַל תִּירְאוּ חֲרַפַּת אֲנוּשׁ
כופל הדבר: וממה שהם מזרפים אתכם אל תשברו.	וּמִגִּדְפֵי תָם אַל תִּחַתוּ:
כי הם יהיו כלים, כמו בגד שאכלה אותו תולעת המצויה בבגדים שקרויה "עש",	(ח) כִּי כְּבֶגֶד יֵאָכְלֶם עֵשׂ
מביא משל נוסף, ויכלו כמו צמר שאכלה אותו התולעת המצויה בצמר שקרויה "סם",	וְכִצְמֹר יֵאָכְלֶם סָם
והצדקה שאעשה לעם ישראל	וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תְּהִיָה

תתקיים לעולם,	
כופל הדבר: והישועה שלי תתקיים לכל הדורות.	וְיִשׁוּעַתִּי לְדוֹר דּוֹרִים:
הנביא מתפלל: תתעוררי ותלבשי חוזק, הזרוע של ד',	(ט) עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עַז זְרוּעַ יָד יָד וְדַ
תתעוררי כמו שהיה בימים קדמונים,	עוֹרֵי כִּימֵי קָדֶם
כמו שהיתה בדורות שהיו בזמנים שעברו,	דוֹרוֹת עוֹלָמִים
הרי אַתְּ זְרוּעַ ד' הכת מכה גדולה את מצרים שקרויה רהב, כמו מי שחוצה באבנים, שמכה מכה גדולה,	הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחְצֶבֶת רֶהַב
את הרעדת את פרעה שקרוי התנין הגדול.	מַחְזֶלֶת תַּנִּין:
הרי אַתְּ יִיבֶשֶׁת אֶת יַם סוּף,	(י) הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחְרַבֶּת יָם
את מי התהום הגדול,	מִי תְהוֹם רַבָּה
זרוע ד' עשתה את מעמקי הים לדרך שיוכלו לעבור בה עם ישראל שנגאלו ממצרים.	הַשְּׁמָה מֵעַמְקֵי יָם דֶּרֶךְ לְעַבְרֵי גְאוּלָּיִם:
ואני יודע שכך יהיה, שישראל שד' פדה אותם מהאומות, יחזרו לא"י,	(יא) וּפְדוּיֵי יָד וְדַ יְשׁוּבוּן
והם יבואו לציון בשמחה,	וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
ותהיה שמחה בראשם לעולם,	וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשֵׁם שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יְשִׁיגוּן
יהיה כ"כ הרבה ששון ושמחה, כאילו הששון והשמחה ירדפו אחרי ישראל, והצער והאנחות יברחו מהם.	נָסוּ יְגוֹן וְאַנְחָה:
עונה ד' לישעיהו: אני הוא המנחם אתכם, א"כ הם תנחומין המתקיימים,	(יב) אֲנִי כִי אֲנִי כִי הוּא מְנַחֵמְכֶם
כנסת ישראל שאת בת של צדיקים, ומלאה בזכויות, למה תפחדי מאדם שסופו למות,	מִי אַתְּ וַתִּירְאִי מְאֹנֹשׁ יָמוֹת
ומבן אדם שנמצא בעולם הזה כמו דשא ועשב, שממהרים להתייבש.	וּמִבֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן:
שכחת לבטוח בד' שגידל ורומם אותך,	(יג) וַתִּשְׁכַּח יָד וְדַ עֲשׂוֹךְ
והוא עושה הכל, מתח את השמים,	נוֹטָה שָׁמַיִם

וּבְרָא אֶת יְסוּדוֹת הָאָרֶץ,	וַיִּסַּד אֶרֶץ
וּמְדוּעַ אֶת מִפְחַד תְּמִיד כָּל הַיּוֹם כַּעַס הָאוֹיֵב שְׂרוּצָה לְהִצִּיֵּק לָד,	וּתְפַחַד תְּמִיד כָּל הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמְּצִיֵּק
כִּשְׁהוּא חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת וּמִתְכוּנֵן לְהִשְׁחִית אוֹתָךְ,	כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהִשְׁחִית
וְהֵיכֵן כַּעַס הָאוֹיֵב הַמְּצִיֵּק, הָרִי מִחַר יָמוֹת וְלֹא יִהְיֶה בְּעוֹלָם, וּמְדוּעַ אֶת פּוֹחַדָּת מִהָאוֹיֵב, וְלֹא בּוֹטְחַת בְּד'.	וְאִיָּה חֲמַת הַמְּצִיֵּק:
יִמְהַר הַטְּלָטוּל שֶׁל אֱלוֹ שִׁגְלוֹ וְקִשּׁוּרִים בְּמֵאֶסֶר הַגְּלוּת, לְהַפְתִּיחַ, הַכוּוֹנֵה שַׁעַם יִשְׂרָאֵל כִּבְר לֹא יִהְיוּ בַּגְּלוּת,	(יֵד) מְהֵרָה צֵה לְהַפְתִּיחַ
וְאִפִּילוֹ בַּגְּלוּת לֹא יָמוּתוּ, וְלֹא יִתְקַלְקְלוּ לְגַמְרִי,	וְלֹא יָמוּת לְשַׁחַת
וְגַם לֹא יִחַסֵּר לָהֶם לֶחֶם וְכָל מֵה שֶׁהֵם צְרִיכִים.	וְלֹא יִחַסֵּר לְחֶמוֹ:
מְדוּעַ לֹא בִטְחַת בְּד', הָרִי הוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל,	(טו) וְאַנְכִי יָד וְד אֶל הַיָּד
לְפַעֲמִים הוּא בּוֹקֵעַ אֶת הַיָּם,	רָגַע הַיָּם
וּלְפַעֲמִים מִצּוּהַ עַל הַגְּלוּת שִׁיתְרוּמְמוֹ,	וַיִּהְמוּ גְלוּיָו
שְׁמוֹ ד' שֶׁהוּא אֲדוֹן עַל כָּל הַצְּבָאוֹת.	יָד וְד צְבָאוֹת שְׁמוֹ:
שָׁמַתִּי אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה בְּתוֹךְ הַפֶּה שֶׁלְךָ, שֶׁתִּלְמַד אוֹתָם,	(טז) וְאֲשִׁים דְּבַרֵי בְּפִיךָ
הַגִּנְתִּי עֲלֶיךָ בְּצַל יָדִי, שֶׁהָאוֹיֵב לֹא יוּכַל לְפַגּוֹעַ בְּךָ, בְּזָכוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה,	וּבְצַל יָדִי כִסִּיתִיךָ
שַׁעַם יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נִטְוֵעִים וּמוֹשְׂרָשִׁים בָּאָרֶץ, עִם זֶה שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם,	לִנְטֵעַ שָׁמַיִם
וְשִׁיחִיָּה לָהֶם יְסוּד חֲזַק לְעִמּוּד, הֵעֵם שֶׁהֵם מְשׁוּלִים לְעַפְרָה הָאָרֶץ,	וְלִיִּסַּד אֶרֶץ
כָּל הַגּוֹיִם יֹאמְרוּ עַל בְּנֵי צִיּוֹן, שֶׁהֵם עִם ד', כִּי יִהְיֶה לָהֶם שִׁפְעַת רַב.	וְלֹאֲמַר לְצִיּוֹן עִמִּי אֲתָה:
הַנְּבִיא מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר: הַתְּעוֹרְרִי מִהַצֵּעַר, וּמִמְשִׁיל זֹאת לְאָדָם שֶׁמִּתְעוֹרֵר מִהַשִּׁינָה,	(יז) הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי
קוֹמִי יְרוּשָׁלַיִם,	קוֹמִי יְרוּשָׁלַיִם
שַׁעַד עַכְשָׁיו שְׁתִּיתִי כּוֹס שֶׁל	אֲשֶׁר שְׁתִּיתִי מִיָּד יָד וְד אֲתָה

כּוֹס חֶמֶתוֹ	כּעס, שֶׁהִגִּיעָה מֵאֵת ד', וְעִכְשָׁיו כִּבְר הַתְּכַפְּרוּ לָכֶם הָעוֹנוֹת,
אֶת קִבְעַת כּוֹס הַתְּרַעְלָה שְׁתִּית מְצִית:	אֵת הַשְּׁמֵרִים שֶׁקְּבוּעִים וְנִמְצְאִים בַּתְּחִית הַכּוֹס שֶׁל הַמִּשְׁקָה שֶׁמִּטְמֵט וּמְחַלֵּשׁ אֵת כֶּחַ הָאָדָם, כִּבְר שְׁתִּית וּמִצַּצַּת, הַכוֹוֹנָה שֶׁכִּבְר בָּאוּ עֲלֵיךְ כֹּל הַפּוֹרְעֵנוּיּוֹת, וּמִעִכְשָׁיו כִּבְר לֹא תִסְבְּלִי.
(יח) אֵין מְנַהֵל לָהּ מְכַל בְּנִים יִלְדָה	עִכְשָׁיו בְּגִלוֹת אֵין מִי שִׁינְהִיג אֵת הָעַם, אֶף אֶחָד מִכֹּל בְּנֵי הַגִּלוֹת,
וְאֵין מְחַזֵּיק בְּיַדָּהּ מְכַל בְּנִים גְּדֻלָּה:	וְלֹא הִיא אֶף אֶחָד מֵהַבְּנִים שֶׁגִּידְלָה, מִי שִׁיחַזִּיק בְּיַד הָעַם שֶׁלֹּא יִפְלוּ לָאָרֶץ.
(יט) שְׁתִּים הֵנָּה קָרָא תִיךְ	רַעוֹת כְּפּוֹלוֹת בָּאוּ עַל עַם יִשְׂרָאֵל,
מִי יִנּוֹד לְךָ	מִי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת תְּנוּעָה בְּרֹאשׁ כְּדֵי לְנַחֵם אֵת הָעַם מִגּוֹדֵל צְרוּתָיו,
הַשֵּׁד וְהַשֶּׁבֶר	עִכְשָׁיו מִפְרַשׁ אֵת הַצְּרוֹת הַכְּפּוֹלוֹת: הַשֵּׁד שֶׁשִּׁדְּדוּ אוֹתָם הָאוֹיְבִים, וְהַשֶּׁבֶר שֶׁנִּשְׁבַּר הָעַם,
וְהַרְעַב	וּמִפְרַשׁ יוֹתֵר: הַשֶּׁבֶר שֶׁנִּשְׁבַּרוּ הַכוֹוֹנָה שֶׁהִיא רַעֲב, עַל שֵׁם הַפְּסוּקָה בַּפ' בְּחֻקוֹתַי, בְּשִׁבְרֵי לָכֶם מִטָּה לָחֶם,
וְהַחֲרַב	וְהַשֵּׁד, הַכוֹוֹנָה שֶׁהַחַיִּילִים שֶׁבָּאוּ לְמַלְחָמָה בְּחֲרַב, שִׁדְּדוּ אוֹתָם,
מִי אֶנְחַמְדִּי:	אֵיזוֹ דּוֹגְמָא שֶׁל צָרָה אוֹכֵל לְהַבִּיא, שְׁדוּמָה לְצָרָה שֶׁלְךָ, שֶׁאוֹכֵל לְנַחֵם אֶתְכֶם.
(כ) בְּנִיךְ עֲלֵפוֹ	בְּנֵי הָעַם הַתְּעַלְפוּ (נַחֲלַשׁ כַּחֲסִים), מִחֶמֶת שֶׁלֹּא הִיא לָהֶם לָחֶם וּמִים,
שִׁכְּבוּ בְּרֹאשׁ כָּל חוֹצוֹת	אֱלוֹ שִׁמְתוֹ בְּרַעֲב, וְנִהְרְגוּ בְּחֲרַב, שִׁכְּבוּ בְּרַחוּבוֹת בְּגִלּוֹי בְּלֵי שִׁיקְבְּרוּ אוֹתָם,
כְּתוֹא מְכַמֵּר	כְּשׁוֹר הַבֵּר שֶׁנִּלְכַד בְּמַלְכוּדָתָהּ וְלֹא יִכּוֹל לְזוֹז מִשֵּׁם,
הַמְּלָאִים חֶמֶת יָד וְדָ	הֵם מְלָאִים בְּכַעַס ד' עֲלֵיהֶם,
גְּעַרְתָּ אֶל הַיָּד:	הֵם מְלָאִים בְּנִזְיֵפָה מִד'.
(כא) לָכֵן שִׁמְעִי נָא זֵאת	וּמִכִּיוּן שֶׁכִּבְר קִבַּלְתֶּם עוֹנֵשׁ

עַנְיָה	על העוונות, שמעו אתם שנמשלים לעני, שמעו אתם
וּשְׁכַרְתָּ וְלֹא מִיָּוֶן:	אתם שמבולבלים כמו שיכור, אך לא משתיית יין אלא מרוב צרות.
(כב) כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְדִוּד	כך אומר ד' שהוא אדון על ישראל,
וְאֵל הַיָּד הַיְרִיב עִמּוֹ	וד' יריב את הריב שיש לכם עם הגוים, שעשו לכם צרות,
הֲנֵה לְקַחְתִּי מִיַּדְךָ אֶת כּוֹס הַתְּרַעְלָה	כבר לא יהיו לכם צרות, וממשיל זאת, שד' לוקח מיד ישראל את הכוס שיש בו משקה שמטמטם ומחליש,
אֶת קִבְעַת כּוֹס חֲמָתִי	וכופל ואומר: את השמרים שקבועים ונמצאים בתחתית הכוס,
לֹא תוֹסִיפִי לְשִׁתּוֹתָהּ עוֹד:	כבר לא תשתו עוד.
(כג) וְשִׁמְתִּיהָ בְּיַד מוֹגִיָּךְ	את הכוס הזאת אתן לאויבים שממיסים אותך, הכוונה שד' יעניש אותם בצרות,
אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשְׁךָ שְׁחִי וְנִעַבְרָה	הגוים שהיו אומרים לכם, תתכופפי עד הארץ ונעבור עליכם,
וּתְשִׁימִי כְּאָרֶץ גּוֹי	ועשיתם את הגוף שלכם כמו עפר שדורכים עליו,
וְכַחוֹץ לַעֲבָרִים:	וכמו רחובות העיר, להיות מדרך כף רגל, לעוברים והשבים.

(א) עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עֵזֶךָ צִיּוֹן	תתעוררי ציון, ותלבשי את החוזק שהיה לך בעבר,
לְבָשִׁי בְּגַדֵי תַפְאָרְתְּךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֶּדֶשׁ	את בגדי התפארת שלך תלבשי ויהיה לך שמחה, את ירושלים עיר הקדש,
כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֵא בְּךָ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא:	כי מעכשיו כבר לא יוסיף לבוא בתוכך גוים ערלים וטמאים, למשול עליך.
(ב) הַתְּנַעֲרֵי מַעֲפָר	תתנערי מהעפר שנדבק אליך כשישבת על הארץ, מרוב צער,
קוֹמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם	קומי מהארץ ותשבי על כסא, את ירושלים,
הַתְּפַתְחוּ \ {הַתְּפַתְחִי \}	תתירי את הקשרים של העול

מוֹסְרֵי צוֹאֲרֵךְ שְׁבִיָּה בַת צִיּוֹן:	שהיה על הצואר שלך, עדת ציון, הכוונה שכבר לא תהיי משועבדת ונכנעת לגוים.
(ג) כִּי כֹה אָמַר יְדִיד וְדָחָם נִמְכַרְתֶּם	כי כך אומר ד', מה שמסרתי אתכם ביד הגוים היה בחינם, מבלי שקבלתי תמורה מהגוים,
וְלֹא אֶבְכְּרָם תְּגָאֲלוּ:	ולכן תגאלו מהם בלי שום תשלום של כסף.
(ד) כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְדִיד וְדָחָם מְצָרִים יָרַד עָמִי בְּרֹאשׁ נְהָלָה לְגוֹר שָׁם	כי כך אומר ד', מה שישראל השתעבדו למצרים הרבה שנים, לא היה זה בחינם, אלא בגלל שבהתחלה ירדו לשם והמצרים פרנסו אותם בימי הרעב,
וְאֲשׁוּר בְּאָפֶס עֲשָׂקוּ:	אבל סנחריב ונבוכדנצר מלכי אשור, השתעבדו בהם בחינם, בלי שנתנו לעם ישראל איזו תמורה, ולכן לא היו משועבדים להם הרבה זמן, הנביא ממשיל זאת למי שעושק את חבירו, שעושק ומיד הולך.
(ה) וְעַתָּה מִי \ {מֵה} לִי פֶה נֹאֵם יְדִיד וְדָחָם	ועכשיו בגלות אדום מה יש לי להשאיר את ישראל אצלם הרבה זמן,
כִּי לָקַח עָמִי חָנָם	הרי עמי נלקח לשם בחינם, בלי שהאדומים נתנו להם תמורה,
מִשְׁלוֹ \ {מִשְׁלִיו} יְהִלִּילוּ נֹאֵם יְדִיד וְדָחָם	המושלים על ישראל מתהללים ומתפארים, שהם בעצמם הגיעו להצלחתם,
וְתָמִיד כָּל הַיּוֹם שְׁמִי מִן אֶץ:	כופל הדבר: ותמיד כל היום שמי מבוזה בין הגוים.
(ו) לָכֵן יָדַע עָמִי שְׁמִי	לכן כשיגאלו, ידע ויכיר עם ישראל את שמי "אדני" שאני אדון ושליט על הכל,
לָכֵן בֵּיּוֹם הַהוּא כִּי אָנִי הוּא הַמְדַבֵּר הַנִּנְי:	לכן הם יכירו וידעו בזמן הגאולה, שאני הייתי המדבר ומבטיח על הגאולה, שהרי קיימתי את דברי.
(ז) מֵה נֹאֵם עַל הַהָרִים	כמה יפים רגלי המבשר

שְׁעוּלִים עַל הַהָרִים,	רְגְלֵי מְבַשֵּׂר
לְהִשְׁמִיעַ בְּשׁוֹרֵת שְׁלוֹם,	מְשַׁמֵּיעַ שְׁלוֹם
לְבַשֵּׂר עַל הַטּוֹבָה שְׁמַגִּיעָה,	מְבַשֵּׂר טוֹב
לְהִשְׁמִיעַ שְׁמַגִּיעָה הַיְשׁוּעָה,	מְשַׁמֵּיעַ יְשׁוּעָה
הַמְבַשֵּׂר אֹמֵר לְצִיּוֹן, הִנֵּה מִתְפַּרְסַמֵּת מַלְכוּתוֹ שֶׁל אֱלֹהֵיךָ לְכָל הָעוֹלָם.	אִמֵּר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֵל הַיָּד:
הִנֵּה הַקּוֹל שֶׁל הַצּוֹפִים שְׁעוֹמְדִים עַל מַגְדְּלֵי הָעִיר,	(ח) קוֹל צִפְיָךְ
הַקּוֹל יִהְיֶה: שְׁכוֹלֵם בִּיחַד יִרְיָמוּ קוֹל שֶׁל שְׂמֵחָה,	נִשְׂאוּ קוֹל יִחְדוּ יִרְנְנוּ
כִּי יִרְאוּ רְאִיָּה בְּרוּרָה (הַנְּבִיא קוֹרָא לְזֶה עֵין בְּעֵין), שְׂדֵי חֲזָר לְצִיּוֹן לְהַשְׁרוֹת שֵׁם שְׂכִינָתוֹ.	כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב יָד וְדֵי צִיּוֹן:
תִּפְתַּחוּ אֶת הַפֶּה שֶׁלְכֶם לְהַרְיֵם קוֹל שֶׁל שְׂמֵחָה, הַבְּתִים הַחֲרָבִים שְׁבִירוֹשָׁלַיִם, זֶה הַפְּלִגָּת עֲנִין הַשְּׂמֵחָה,	(ט) פִּצְחוּ רְנְנוּ יִחְדוּ חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַם
כִּי ד' נִיחַם אֶת עַמּוֹ ע"י הַרְבֵּה טוֹבָה,	כִּי נַחַם יָד וְדֵי עַמּוֹ
ד' גָּאֵל אֶת יְרוּשָׁלַיִם מִיַּד הַגּוֹיִם.	גָּאֵל יְרוּשָׁלַם:
ד' גִּילָה אֶת הַזְּרוּעַ הַקְּדוּשָׁה שֶׁלוֹ, לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לְהַכּוֹת אוֹתָם,	(י) חֲשַׁף יָד וְדֵי אֶת זְרוּעַ קְדָשׁוֹ לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם
וְרָאוּ כָל הַיּוֹשְׁבִים בְּקִצָּה הָאָרֶץ,	וְרָאוּ כָל אֶפְסֵי אֶרֶץ
אֶת הַיְשׁוּעָה שֶׁעָשָׂה אֱלֹהֵינוּ.	אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:
תִּמְהָרוּ לְסוּר מֵאֶרֶץ הַגּוֹיִם, וּלְצַאת מִשָּׁם,	(יא) סוּרוּ סוּרוּ צְאוּ מִשָּׁם
אֲנָשִׁים שְׁעוֹבְדִים ע"ז, יִהְיוּ בְּעֵינֵיכֶם טְמֵאִים, וְלֹא תִגְעוּ בָהֶם,	טְמֵאֵי אֵל תִּגְעוּ
צְאוּ מִתּוֹךְ כָּל עִיר שֶׁאַתֶּם נִמְצְאִים בָּהּ,	צְאוּ מִתּוֹכָהּ
תִּתְנַקּוּ מִכָּל טוֹמְאָה, אֲתֶם שְׁנוֹשְׂאִים תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁהֵם כָּל ד', וְלֹא חֲרָבוֹת.	הִבְרֹוּ נִשְׂאֵי כָלִי יָד וְדֵי:
אֵע"פ שֶׁאֲמַרְתִּי לְכֶם לְצַאת בְּמַהֲרָה, אֲבָל לֹא מִתּוֹךְ בְּהֵלָה, כְּאִדָּם שֶׁמִּפְחָד מְדַבֵּר,	(יב) כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ
וְלֹא תִלְכוּ בְּרַדִּיפָה כְּאִדָּם הַבּוֹרֵחַ,	וּבְמַנוּסָה לֹא תִלְכוּן

כי ד' הולך לפניכם,	כִּי הַלֵּךְ לְפָנֵיכֶם יְדֹד
והוא גם המאסף ללכת מאחרי המחנה, ולכן תוכלו ללכת בבטחון.	וּמֵאִסְפְּכֶם אֵל הַיִּשְׂרָאֵל:

ואז בזמן הגאולה, יצליח ישראל שמכונה עבדי, יהיה רם ונישא, ויהיה גבוה מאד, הכוונה שתהיה לו ממשלה גדולה וחושה. לפי התמיהה הגדולה שהיו רבים תמהים על השפלות של עם ישראל, הם אמרו, באמת נתקלקל מראהו של העם הזה, מצורת מראה של איש, וצורת פניו משונה ממראה בן אדם, הכוונה שאין להם ממשלה וגבורה. כגודל התמיהה על חוסר גבורתו של העם, כך עכשיו תהיה לו גבורה רבה, ויזה ויטפטף דם של עמים רבים, על הפלא הזה יסגרו מלכי הגוים את הפה שלהם מרוב תמיהה שיהיה להם, כי יותר ממה שסיפרו להם, יראו את הגדולה והממשלה של עם ישראל, ויותר ממה שהם שמעו, יתבוננו באותו זמן בגדולתו של ישראל.

פרק נ"ג

הגוים יאמרו, מי מאתנו האמין לשמועה ששמענו מריבוי הגדולה והממשלה שקבלו עם ישראל, וכח זרוע ד' בשביל מי היא הגלתה בעבר, כדי שנאמין שעכשיו התגלתה בשביל כלל ישראל. עם ישראל לפני שהגיע לגדולה שלו, היה כמו ענף רך של עץ, שיניקתו לא מהקרקע, אלא מהעץ, כך כל ההשפעה שלהם באה ע"י האומות, וקצת השפעה שהיתה להם מעצמם, אבדה מהם מהר, כמו שורש שצומח באדמה יבשה, שמהר מתייבש, אין לו צורה, ואין לו יופי, הכוונה שההשפעה לא היתה בשלימות ולא בצורה מהודרת, וכאשר הסתכלנו עליו, לא ראינו בו מראה מפואר, כדי שנחמוד אותו, הכוונה שלא היה לו גבורה וחוזק, ולכן לא חמדנו אותו, אלא מאבנו אותו. היה בזוי בעיני כולם, והיה מנוע מאנשים, כלומר אף עם לא התחבר אליו, בגלל שהיה שפל מאד, היה אדם עם הרבה מכאובים, והיה מפורסם כאדם עם מחלות, ולא רצינו להסתכל על פניו, כאדם שמסתירים פנים ממנו, הכוונה שהיה מעונה ומושפל בין הגוים, ולכן היה מאוס,

ולכן היה מבוזה בעינינו, כי אמרנו שד' מאס בו. אבל האמת שד' לא מאס בעם הזה, אלא המחלות הם מה שהגוים החלו את עם ישראל, בבחירתם הרעה, עם ישראל סבל, ואת המכאובים שהגוים בחרו להכאיב, סבל עם ישראל, אבל הגוים טעו והחשיבו את ישראל כעם חלש ומוכה ע"י מהאלוקים, ושד' עינה אותם. או האמת היא שד' הכה אותם, אבל לא בגלל שמאס בהם, אלא בגלל הפשעים של הגוים, מלא עם ישראל בחלחלה, כדי לכפר על עוונות הגוים, כופל הדבר: והעם שבור וכתות בגלל עוונות הגוים, והייסורים שהיו ראויים לבוא על הגוים, למרק את עוונותיהם, ושיהיה להם שלום, באו על ישראל, וע"י החבורה והמכה שקבלו ישראל, התרפאה מחלת הגוים, הכוונה שהתכפרו העוונות של הגוים. היה בידינו הרבה עוונות, כי כולנו תעינו מדרך האמת, כמו צאן שאם אחת תועה מהדרך, כולם נמשכים אחריה, כך אבותינו חטאו ואנחנו הלכנו בדרכם, והיינו יותר גרועים מהצאן, שכל אחד מאתנו פנה לדרך אחרת של טעות, וד' הפגיש את העון אתנו לשלם לנו כמעשינו. לכן היה עם ישראל, העשירים נלחצים ע"י שלקחו להם את עשרם, והעניים נלחצו בעינויי הגוף, ואף אחד לא פתח את פיו להתלונן, שמא יהיה יותר גרוע, והיו כמו שה שמובילים אותו לשחיטה, וכמו רחלים שלוקחים אותם לגזיזת צמר, הרחל שותקת, והשה לא פותח את פיו. מהמקום שהיה אסור, ועצור ומעוכב מלצאת, וממקום ששפטו אותו, נלקח ללחוף אותו, ולענות אותו, וכל מה שעבר עליו בימי הדור שלו, מי יוכל לספר, והסוף היה שנכרת מארץ החיים, כי הצרות קרבו את מותו, כל אומה אמרה, שמה שהגיע עליהם זה בגלל הפשעים של עם ישראל.

עם ישראל מסרו את עצמם להקבר עם הרשעים בבזיון, ולא היו מוכנים לעבור על התורה בשביל להנצל,
ומסרו את עצמם להסכים עם דעת כל מושל עשיר, שגזר עליהם כל מיני מיתות,
ומה שגזרו עליהם מיתות, לא היה בגלל עבירות גזל שעשו,
ולא בגלל דברי רמאות שדיברו בפיהם, אלא הכל עשו להם הגוים בחינם.
אומר הנביא בשם ד', שהצרות שבאו על ישראל, הם בגלל שד' רצה לשבור ולדכא את ישראל, ולהביא עליהם מחלות,
ואם ישראל ישימו אשמה על נפשם, הכוונה שיקבלו את היסורים באהבה, ולא יהרהרו אחרי גזירות ד',
יתן ד' להם שכר, שיזכו לראות צאצאים, ויאריכו ימים,

<p>ורצון ד' הצליח, שעמדו ישראל בנסיון, ולא הרהרו אחרי ד'.</p>
<p>בגלל הצער והיגיעה שסבלו בגלות, יזכו לראות טוב ולהיות שבעים מהטוב,</p>
<p>חשבו בדעתם לומר, שד' הצדיק צודק במה שהביא עליהם יסורים, בשביל למרק את עוונותיהם,</p>
<p>הם נשארו עבדים נאמנים לד', ולא עבדים של העמים הרבים, מה שפשעו הגוים כנגדם, לייסר אותם ולהכאיב להם, הכל היו ישראל מוכנים לסבול.</p>
<p>ומכיון שעמדו בנסיון, יתן ד' להם חלק בנחלת הגוים הרבים,</p>
<p>ואת האומות החזקות יחלקו לעצמם כשלל,</p>
<p>בזכות ששפכו את הנפש שלהם למיתה,</p>
<p>ובין פושעים ספרו אותם האומות,</p>
<p>והם קבלו על עצמם לסבול את מה שחטאו כנגם גוים רבים,</p>
<p>ולאומות שפשעו כנגדם, היו מתחננים ומבקשים על נפשם, לכן כנגד כל השפלות שהיתה להם, יזכו לשלט על הגוים בזמן הגאולה.</p>

<p>(יג) הַנְּה יִשְׁכִּיל עֲבָדֵי יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה מֵאֵד:</p>
<p>(יד) כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ רַבִּים כֵּן מִשַּׁחַת מְאִישׁ מְרֵאָהוּ וְתֵ אָרוּ מִבְּנֵי אָדָם:</p>
<p>(טו) כֵּן יִזְהוּ גוֹיִם רַבִּים עָלָיו יִקְפְּצוּ מַלְכִּים פִּיהֶם כִּי אֲשֶׁר לֹא סִפֵּר לָהֶם רְאוּ וְאֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ הַתְּבוֹנָנוּ:</p>
<p>(א) מִי הָאֶמִין לִשְׁמַעַתְנוּ וְזָרוּעַ יָד וְדַעַל מִי נִגְלָתָה:</p>
<p>(ב) וַיַּעַל כִּיּוֹנָק לְפָנָיו וְכַשׁ רֵשׁ מְאָרֶץ צִיָּה לֹא תֵ אֵר לּוֹ וְלֹא הָדָר</p>

וְנִרְאָהוּ וְלֹא מֵרָאָה וְנִחְמְדָהוּ:
(ג) נִבְזָה וַחֲדָל אִישִׁים אִישׁ מִכָּא בּוֹת וַיְדוּעַ ח לִי וְכִמְסַתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזָה וְלֹא אֶחְשַׁבְנָהוּ:
(ד) אַכֵּן חֲלִינּוּ הוּא נֶשֶׂא וּמִכָּא בֵּינּוּ סִבְלָם וְאַנְחֵנוּ חְשַׁבְנָהוּ נִגּוּעַ מִכָּה אֶל הַיָּם וּמַעֲנָה:
(ה) וְהוּא מַח לָל מִפְּשַׁעֵנוּ מִדְכָּא מַעוֹנ תִּינוּ מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלֵינוּ וּבַחֲבֵרְתּוֹ נִרְפָּא לָנוּ:
(ו) כָּלְנוּ כִּצ אֵן תַּעֲיִנוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיֵּד וְד הַפְּגִיעַ בּוֹ אֶת עוֹן כָּלְנוּ:
(ז) נִגְשׁ וְהוּא נַעֲנָה וְלֹא אֵיפְתַח פִּיו כְּשֶׁה לְטַבַּח יוֹבֵל וְכִרְחַל לְפָנָי גִּזְזִיָּה נִאֲלָמָה וְלֹא אֵיפְתַח פִּיו:
(ח) מַע צָר וּמִמְשַׁפֵּט לְקַח וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יִשׁוּחַח כִּי נִגְזַר מֵאַרְצָא חַיִּים מִפְּשַׁע עַמִּי נִגַּע לָמוּ:

עם ישראל מסרו את עצמם להקבר עם הרשעים בבזיון, ולא היו מוכנים לעבור על התורה בשביל להנצל,	(ט) וַיִּתֵּן אֶת רִשְׁעִים קִבְרוֹ
ומסרו את עצמם להסכים עם דעת כל מושל עשיר, שגזר עליהם כל מיני מיתות,	וְאֶת עֲשִׂיר בְּמֵתֵינוּ
ומה שגזרו עליהם מיתות, לא היה בגלל עבירות גזל שעשו,	עַל לֹא אֶחְמַס עֲשֵׂה
ולא בגלל דברי רמאות שדיברו בפיהם, אלא הכל עשו להם הגוים בחינם.	וְלֹא אֶמְרָמָה בְּפִינוּ:

<p>אומר הנביא בשם ד', שהצרות שבאו על ישראל, הם בגלל שד' רצה לשבור ולדכא את ישראל, ולהביא עליהם מחלות,</p>	<p>(י) וַיִּדְ וְדַ חֶפֶץ דְּכָאוּ הַחֲלִי</p>
<p>ואם ישראל ישימו אשמה על נפשם, הכוונה שיקבלו את היסורים באהבה, ולא יהרהרו אחרי גזירות ד',</p>	<p>אִם תִּשִׂים אֲשָׁם נַפְשׁוֹ</p>
<p>יתן ד' להם שכר, שיזכו לראות צאצאים, ויאריכו ימים,</p>	<p>יִרְאֶה זָרַע יִאֲרִיךְ יָמִים</p>
<p>ורצון ד' הצליח, שעמדו ישראל בנסיון, ולא הרהרו אחרי ד'.</p>	<p>וְחֶפֶץ יָד וְדַ בְּיָדוֹ יִצְלַח:</p>
<p>בגלל הצער והיגיעה שסבלו בגלות, יזכו לראות טוב ולהיות שבעים מהטוב,</p>	<p>(יא) מִעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׁבַּע</p>
<p>חשבו בדעתם לומר, שד' הצדיק צודק במה שהביא עליהם יסורים, בשביל למרק את עוונותיהם,</p>	<p>בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק צְדִיק</p>
<p>הם נשארו עבדים נאמנים לד', ולא עבדים של העמים הרבים,</p>	<p>עֲבָדֵי לְרַבִּים</p>
<p>מה שפשעו הגוים כנגדם, לייסר אותם ולהכאיב להם, הכל היו ישראל מוכנים לסבול.</p>	<p>וְעוֹנֵי תָם הוּא יִסֹּב ל:</p>
<p>ומכיון שעמדו בנסיון, יתן ד' להם חלק בנחלת הגוים הרבים,</p>	<p>(יב) לָכֵן אֶחְלַק לוֹ בְּרַבִּים</p>
<p>ואת האומות החזקות יחלקו לעצמם כשלל,</p>	<p>וְאֵת עֲצוּמִים יִחְלַק שְׁלָל</p>
<p>בזכות ששפכו את הנפש שלהם למיתה,</p>	<p>תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמּוֹת נַפְשׁוֹ</p>
<p>ובין פושעים ספרו אותם האומות,</p>	<p>וְאֵת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה</p>
<p>והם קבלו על עצמם לסבול את מה שחטאו כנגם גוים רבים,</p>	<p>וְהוּא חֲטָא רַבִּים נִשָּׂא</p>
<p>ולאומות שפשעו כנגדם, היו מתחננים ומבקשים על נפשם, לכן כנגד כל השפלות שהיתה להם, יזכו לשלט על הגוים בזמן הגאולה.</p>	<p>וְלִפְ שְׁעִים יִפְגִּיעַ:</p>

(ט) וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְּרוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִסְרוּ אֶת עַצְמָם לְהִקְבֹּר עִם הַרְשָׁעִים בְּבִזְיוֹן, וְלֹא הָיוּ מוֹכֵנִים לְעִבּוֹר עַל הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל לְהַנְצִל, וְאֶת עֲשִׂיר בְּמִתְיוֹ וּמִסְרוּ אֶת עַצְמָם לְהַסְכִּים עִם דַּעַת כָּל מוֹשֵׁל עֲשִׂיר, שֶׁגָּזַר עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי מִיתוֹת, עַל לֹא אֶחָד מִסָּעָה וּמָה שֶׁגָּזְרוּ עֲלֵיהֶם מִיתוֹת, לֹא הָיָה בְּגִלְל עֲבִירוֹת גָּזֵל שֶׁעָשׂוּ, וְלֹא אֶחָד מִרְמָה בְּפִיו: וְלֹא בְּגִלְל דְּבָרֵי רֵמָאוֹת שֶׁדִּיבְרוּ בְּפִיהֶם, אֲלֵא הַכֹּל עָשׂוּ לְהֵם הַגּוֹיִם בְּחִינָם. (י) וַיִּדְּוֹד חֲפָץ דְּכָאוֹ הַחֲלִי אֹמֵר הַנְּבִיא בְּשֵׁם ד', שֶׁהֲצִרָה שְׂבָאוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּגִלְל שֶׁד' רָצָה לְשַׁבּוֹר וּלְדַכָּא אֶת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַבִּיא עֲלֵיהֶם מַחְלוֹת, אִם תְּשִׁים אֲשֶׁם נְפֹשׁוֹ וְאִם יִשְׂרָאֵל יִשְׂמִימוּ אֲשֶׁמָּה עַל נַפְשָׁם, הַכּוֹוֹנָה שִׁיקְבְּלוּ אֶת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה, וְלֹא יִהְרֶהְרוּ אַחֲרָי גְזִירוֹת ד', יִרְאֶה זָרַע יִאֲרִיךְ יָמִים יִתֵּן ד' לְהֵם שְׂכָר, שִׁיזְכוּ לְרֵאוֹת צֹאצְאִים, וַיִּאֲרִיכוּ יָמִים, וְחֲפָץ יִדְּוֹד בְּיָדוֹ יִצְלָח: וְרָצוֹן ד' הַצְּלִיחַ, שֶׁעֲמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּנִסְיוֹן, וְלֹא יִהְרֶהְרוּ אַחֲרָי ד'. (יא) מְעַמֵּל נְפֹשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׁבַּע בְּגִלְל הַצַּעַר וְהִיגִיעָה שֶׁסִּבְּלוּ בְּגִלוֹת, יִזְכּוּ לְרֵאוֹת טוֹב וְלִהְיוֹת שְׁבַעִים מֵהַטּוֹב, בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק צְדִיק חֲשָׁבוּ בְּדַעְתָּם לֹמֵר, שֶׁד' הַצְּדִיק צוֹדֵק בְּמָה שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם יִסּוּרִים, בְּשִׁבִיל לְמַרְקָא אֶת עוֹוֹנוֹתֵיהֶם, עֲבָדֵי לְרַבִּים הֵם נִשְׂאָרוּ עֲבָדִים נְאֻמָּנִים לְד', וְלֹא עֲבָדִים שֶׁל הַעַמִּים הַרְבִּים, וְעוֹנֵתָם הוּא יִסְבֹּל: מָה שֶׁפָּשְׁעוּ הַגּוֹיִם כִּנְגָדָם, לִיִּסֵּר אוֹתָם וְלְהַכְּאִיב לְהֵם, הַכֹּל הָיוּ יִשְׂרָאֵל מוֹכֵנִים לְסִבּוֹל. (יב) לָכֵן אֶחָד לֹא בְּרַבִּים וּמַכְיוֹן שֶׁעֲמְדוֹ בְּנִסְיוֹן, יִתֵּן ד' לְהֵם חֲלָק בְּנַחֲלַת הַגּוֹיִם הַרְבִּים, וְאֶת עֲצוּמִים יִחְלָק שְׁלָל וְאֶת הָאוֹמוֹת הַחֲזָקוֹת יִחְלָקוּ לְעַצְמָם כְּשֶׁלֵּל, תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לְמוֹת נְפֹשׁוֹ בְּזִכּוֹת שֶׁשִּׁפְּכוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלָּהֶם לְמִיתָה, וְאֶת פְּשָׁעִים נִמְנָה וּבִין פּוֹשְׁעִים סִפְרוּ אוֹתָם הָאוֹמוֹת, וְהוּא חֲטָא רַבִּים נִשְׂאָ וְהֵם קִבְּלוּ עַל עַצְמָם לְסִבּוֹל אֶת מָה שֶׁחֲטָאוּ כִּנְגָם גּוֹיִם רַבִּים, וְלִפְּשָׁעִים יִפְּגִיעַ: וְלֹא אוֹמוֹת שֶׁפָּשְׁעוּ כִּנְגָדָם, הָיוּ מִתְחַנְּנִים וּמִבְקָשִׁים עַל נַפְשָׁם, לָכֵן כִּנְגָד כָּל הַשְּׁפָלוֹת שֶׁהִיתָה לְהֵם, יִזְכּוּ לְשַׁלֵּט עַל הַגּוֹיִם בְּזִמְן הַגְּאוּלָּה.